

26232286-1	02/2011	מַעְרִיב - תַּרְבוֹת	עמוד 7	1	10.24x32.79
הוצאת הקיבוץ המאוחד - 77070					

שירה בציבור // ון יגיל

שיר עברי חדש בשבוע

שיר הטלפון

מאת: חמוטל בר־יוסף

בְּדִמִּי, בְּהִשְׁמַע צִלְצוֹל
הַטֵּלְפוֹן, הָאֵם מֵרֹאשׁ בָּרוּר
קוֹל מִי יִפֹּל עַל הָעֵגוּל
שָׁבוּ אֶתָּה סָגוּר?

וְכֵן גַּם הָאָסוֹן: הוּא לֹא
בְּשִׁעַת הַחֲרָדָה יִפֹּל,
וְלֹא בַּחֲדָשׁ שֶׁכָּלוּ
מוֹכֵן לָרֶע מִכָּל.

וּבְצוּרָה כְּזֹאת הָאִשֶּׁר יִצְלֵל
אֵלֶיהָ, בְּאֻמְצָע נִפִּילָה קוֹדֶרֶת,
בְּתוֹךְ הַבּוֹר, בְּצִפְרָנֶי הַצֵּל
תָּרִים, עֲצֵל, אֶת הַשְּׁפוּפָרֶת.

בחדשות מודיעים לנו כי יש רעידת אדמה נוראה בניו זילנדר, עשרות הרוגים ומאות קבורים מתחת להריסות. יש כאלה ודאי שיאמרו בלבם: "אה זה רחוק, מה זה נוגע לי. ובכלל, לעזאזל, מה אני יכול כבר לעשות?". אבל אם נעצור לרגע ונחשוב על אדם אחד בלבד, לא מאות, הקבור תחת להריסות, הטלפון הנייד בידו והוא מנסה נואשות ליצור קשר עם קבוצת ההצלה שם למעלה שהיא תקוותו היחידה – נרגיש כבר אחרת לגמרי לגבי אותו אסון.

המשוררת בשירה העדין והיפה הזה מודה לנו שלא צריך להיות קבור פיזית, חלילה, תחת הריסות בניין, כדי לחוש ייאוש מוחלט ותחושה קשה שאתה תקוע בעבי האדמה ללא מוצא וללא מחלץ, ובכל זאת בשירה האושר עובר תהליך של פרסוניפיקציה, מואנש, ומצלצל אליך מעבר לקו. זהו מוטיב חוזר בשירה היפים: הייאוש המוחלט שמתוכו נמשה היחיד. בדרך כלל הדוברת משתמשת בשדה סמנטי של קבורה, כיסוי, עפר, כדי להורות על הייאוש. אבל החיים לא נגמרים, כמו בשיר הזה וגם בשירים אחרים של המשוררת, בבטן האדמה. יש המשכיות ויש רצף, גם אם נדמה שיש רק דממה. כמו בשיר הקצרצר והיפה הבא, "אדמה": "אדמה מלאה בני אדם/ זעים, רכים, מוצקים/ כך או אחרת/ בגבורה מתנכרת/ חיים את מותם".

בשיר הנוכחי: יפה הדימוי לחיים כמעגל סגור, זו צורה שמתיישבת עם צורת האפרכסת המקורית של הטלפון המסורתי. וגם המעבר מחושך לאור, מייאוש לאושר הוא אינו דיכוטומי, אינו חד ומהיר, אלא מלווה בהרמה עצלה של השפופרת. מילה אחת שמוסיפה המון לשיר.

חמוטל בר־יוסף היא משוררת ותיקה וחוקרת ספרות. לאחרונה הופיע מבחר מקיף משיריה "השתוות" (הוצאת הקיבוץ המאוחד). אנושיות נהדרת והומאניזם נפלא מצויים בשיריה. ☺

הריסות באסון בניו זילנדר. לא רחוק כמו שחושבים